

KANDIDÁTSKÉ DISERTAČNÍ PRÁCE

Cílem článku je informovat čtenáře o dvou kandidátských disertačních pracích z úseku bojového použití chemického vojska, které byly obhájeny před sekci vědecké rady Vojenské akademie Antonína Zápotockého v Brně pro operační a bojové použití druhů vojsk, týlové a technické zabezpečení.

Plukovník Ing. Miloš Zeman:

ANALÝZA FAKTORŮ OVLIVŇUJÍCÍCH CHEMICKÉ ZABEZPEČENÍ BOJE A OPERACE A POSOUZENÍ JEJICH VLIVU NA PERSPEKTIVY CHEMICKÉHO ZABEZPEČENÍ ČSLA.

V první části kandidátské disertační práce jsou na základě historického vývoje pojmu „chemické zabezpečení“ a chemického vojska ČSLA shrnuty dosavadní teoretické názory na chemické zabezpečení ozbrojeného zápasu. Současně jsou v ní uvedeny všechny existující podstatné problémy v této oblasti.

Kategorie „chemické zabezpečení“ je marxisticko-leninskou vojenskou vědou charakterizována jako historicky předcházející vzniku kategorie „ochrana proti ZHN“. Přesto je této kategorii podřízena s ohledem na její příčinnou odvozenost. Pojmy „chemické vojsko“ a „chemické zabezpečení“ již plně nevystihují podstatu jejich obsahu ani určení, jsou však tradiční. Některá opatření chemického zabezpečení se svým charakterem vymykají z ochrany proti ZHN, proto nelze chemické zabezpečení chápat jako integrovanou součást OPZHN. Odlišný vývoj chemického vojska ČSLA a Sovětské armády měl v minulosti své subjektivní i objektivní příčiny, které jsou v současné době již překonané.

Ve druhé části jsou zdůvodněny a formulovány hlavní faktory, které určují obsah, cíle a opatření chemického zabezpečení a jeho perspektivy:

1. Vývoj zbraní hromadného ničení.
2. Důsledky vývoje ZHN na charakter ozbrojeného zápasu.
3. Vliv rozvoje poznatků teorie velení, mechanizace a automatizace na systém řízení chemického zabezpečení boje a operace.
4. Vývoj technických prostředků a bojové techniky chemického vojska.

Vliv těchto faktorů na perspektivu obsahu, cílů a opatření chemického zabezpečení je podrobně analyzován i s přihlédnutím k očekávanému vývoji jaderných, chemických a biologických zbraní v následujících dvou desetiletích. Autor soudí, že

kvantitativní a kvalitativní rozvoj ZHN má objektivní a nepřetržitou tendenci.

Organizační struktura chemického vojska musí co nejefektivněji zabezpečovat zbraňové systémy a ty druhy vojsk, které představují hlavní prostředky jaderného napadení nepřítel. Roste význam kolektivní ochrany živé síly v bojové technice, která proto musí mít potřebné ochranné vlastnosti.

Autor si okrajově všímá i nových generací ZHN, jejichž postupné zavádění do vyzbroje se nutně promítne i do organizace a začlenění součástí chemického vojska. Podrobně rozebírá vliv rozvoje poznatků velení na systém řízení chemického zabezpečení, vliv vývoje techniky na bojovcu techniku a materiál chemického vojska. Celkově představuje druhá část téžistě celé práce a její vývoje a závěry umožňují stanovit cíle a obsah chemického zabezpečení boje a operace.

Ve třetí části jsou charakterizovány obsah, cíle a opatření chemického zabezpečení boje a operace. Autor navrhuje novou definici chemického zabezpečení a v rozsahu, odpovídajícím možnostem ČSLA, stanoví nová opatření a obsah každého z nich. Rozpracovává požadavky na perspektivní organizační strukturu chemického vojska a to jak v obecné rovině, tak z hlediska funkčních požadavků jednotlivých organizačních stupňů. Na základě jejich porovnání se současným stavem konstatuje existenci metodologicky zdůvodněné koncepce výstavby chemického vojska ČSLA a uvádí některé její aktuální problémy tak, jak vyplývají ze závěrů kandidátské disertační práce.

Touto prací jsou vytvořeny předpoklady pro hlubší teoretické rozpracování otázek chemického zabezpečení, v souladu s perspektivními potřebami boje a operace, na jednotlivých organizačních stupních. Jsou uvedeny výchozí teoretické podklady pro postupné řešení mechanizace a automatizace velení chemickému vojsku v rámci "PASUV" a tím, že práce specifikuje řadu aktuálních problémů, které je nutno v oblasti chemického zabezpečení teoreticky rozpracovat, přispívá k prohloubení perspektivního plánování vědeckovýzkumné činnosti.

Kandidátská disertační práce může být velmi dobře použita jako studijní materiál pro aplikování vědeckých metod, zejména analyticko-syntetické metody, metody srovnávání, deduktivní metody, historicko-logické metody a pro uplatnění systémových přístupů k řešení vědeckovýzkumných úkolů.

Kandidátská disertační práce je dílčí částí širšího vědeckovýzkumného úkolu a logicky navazuje na práci plukovníka Ing. Miloše Zemana. Jejím cílem je — analyzovat faktory, které určují a ovlivňují obsah, cíle a opatření chemického zabezpečení motostřelecké a tankové divize, — teoreticky zdůvodnit cíle a obsah jednotlivých opatření chemického zabezpečení vševojskové divize a požadavky na jejich praktickou realizaci s využitím nové organizační struktury a technického vybavení chemické služby, — rozpracovat obsah a organizaci řízení náčelníkem chemické služby a navrhnout nejvýhodnější způsob jeho činnosti při souběžném plánování boje.

Plukovník Ing. Václav Soukup:

CHEMICKÉ ZABEZPEČENÍ VŠEVOJSKOVÉHO SVAZKU V ZÁKLADNÍCH DRUŽÍCH BOJE S VYUŽITÍM NOVÉ ORGANIZOVANÝCH JEDNOTEK A ÚTVARU CHEMICKÉHO VOJSKA.

Kandidátská disertační práce je dílčí částí širšího vědeckovýzkumného úkolu a logicky navazuje na práci plukovníka Ing. Miloše Zemana. Jejím cílem je

— analyzovat faktory, které určují a ovlivňují obsah, cíle a opatření chemického zabezpečení motostřelecké a tankové divize,

— teoreticky zdůvodnit cíle a obsah jednotlivých opatření chemického zabezpečení vševojskové divize a požadavky na jejich praktickou realizaci s využitím nové organizační struktury a technického vybavení chemické služby,

— rozpracovat obsah a organizaci řízení náčelníkem chemické služby a navrhnout nejvýhodnější způsob jeho činnosti při souběžném plánování boje.

V první kapitole autor seznamuje se způsoby využití klasifikační a obsahové ana-

lyzy při hodnocení možností nepřítel v použití jaderných, chemických a biologických zbraní proti vševojskové divizi. Výsledné hodnoty, vyčíslené v přehledných tabulkách, zpracoval na základě předpokladu dokončení plánovaného přezbrojení raketového vojska a dělostřelecké armád USA a NSR na středoevropském válčišti v roce 1985.

Konkrétní požadavky na řízení chemické služby u vševojskové divize stanoví na základě analýzy informačního toku došlými i perspektivními prostředky spojení v současné organizační struktuře. Výsledkem vztahové syntézy jsou návrhy možného řešení dílčího podsyntému řízení chemické služby v rámci Polního automatizovaného systému velení.

Součástí této kapitoly je podrobný výpočet možností jednotek chemické ochrany vševojskové divize při zjišťování parametrů jaderných výbuchů, radiačním a chemickým průzkumu a při speciální očištění s ohledem na požadavky soudobého boje. V závěru kapitoly autor srovnává možnosti nepřítel k zamoření bojové sestavy divize radioaktivními a otravnými látkami s možnostmi jednotek chemické ochrany. Ukazuje, kde se projevuje vzhledem

k prudkému rozvoji prostředků hromadného ničení nepřítele naléhavá potřeba zdokonalení techniky a materiálu chemické služby, ovlivněná též požadavky automatizace a mechanizace velení.

Ve **druhé kapitole** je dosavadní nově rozpracovaná problematika chemického zabezpečení aplikována do konkrétních podmínek vševojskové divize.

Je zdůvodněna a navržena nová definice chemického zabezpečení: „Chemické zabezpečení je souhrn opatření, prováděných s cílem vytvořit vojskům, týlům a zařízením příznivé podmínky pro činnost a plnění zadaných úkolů v podmínkách zamoření radioaktivními a otravnými látkami a podílet se na maskování dýmem.“

Úplný a konkrétní cíl a obsah chemického zabezpečení vševojskové divize je však vyjádřen teprve návrhem nově formulovaných opatření:

1. Zjišťování parametrů jaderných výbuchů.
2. Radiační a chemický průzkum.
3. Dozimetrická a chemická kontrola.
4. Speciální očista jednotek, útvarů a týlu divize.
5. Chemické materiálně technické zabezpečení.
6. Použití dýmu prostředky chemické služby.

Tato opatření zajišťují splnění cílů che-

mického zabezpečení i podílu chemické služby na ochraně proti ZHN. Jsou usku- tečňována zadáváním úkolů vykonavatelům v konkrétním prostoru a čase. Plní se silami a prostředky druhů vojsk a služeb. Nejsložitější úkoly a úkoly, které vyžadují speciální výcvik a techniku, plní u divize orgány chemické služby a jednotky chemické ochrany.

Cíle, obsah a zásady plnění jednotlivých opatření u divize dosavadními silami a prostředky jsou podrobně rozebrány a zdůvodněny pro útočný a obranný boj.

Ve **třetí kapitole** je analyzován obsah práce a činnost NCHS divize při přípravě a vedení boje, jeho místo a úloha v procesu velení a neefektivnější metody řízení chemické služby. Autor navrhuje zobecnit dokumentaci pro odborné řízení chemického zabezpečení, dokumentaci výkazovou, informační a pomocnou tak, jak se osvědčuje v praxi některých NCHS divizí a uvádí její výčet. Zvláště je zdůrazněno velení praporu chemické ochrany při organizaci a operativním řízení boje.

V závěru této kapitoly navrhuje možné směry racionalizace řízení chemické služby divize se zdůrazněním základních racionalizačních zásad, racionalizace informační a rozhodovací činnosti NCHS divize. Kapitulu uzavírá návrh na možné využití malé výpočetní techniky v práci chemické skupiny a VASK.

СОДЕРЖАНИЕ

Генерал-майор Йосеф Микулец	
Значение профессиональной подготовленности преподавателей военных школ и академий для подготовки слушателей	3
Автор разбирает значение и место преподавателей военных школ в процессе подготовки и воспитания слушателей к будущей практической деятельности в войсках. Он рассматривает указанную проблематику, как решающий вопрос дальнейшего улучшения работы военных школ.	
Полковник Ян Полашек, кандидат философских наук	
Войны и общественный прогресс	7
Автор, исходя из работ классиков и итогов XXVI съезда КПСС, объясняет марксистско-ленинские методологические точки отправления решаемой тематики. Он подчеркивает необходимость конкретного и исторического, а также классового подхода к этим вопросам. Столкновения мировой программы и инициативы СССР с империалистической доктриной глобальной стратегии предоставляет аргументы о социалистическом гуманизме нашего общества и реакционной политике США и блока НАТО.	

Полковник Богумил Гниздо, кандидат философских наук, доцент	
Проблематика мировоззрения марксистско-ленинской военной теории и практики	13
Автор разбирает важнейшие вопросы марксистско-ленинской теории и военной практики и разделяет их до трех основных областей. Первая содержит проблематику происхождения, сущности, причин возникновения, исторического развития, перспектив прекращения и исключения войн из жизни общества. Вторая содержит вопросы касающиеся задач военного дела, социального насилия и войны в арсенале политики и их влияния на экономические, политические, а также военно-технические факторы. Третья область содержит проблематику стоимостей.	

ВОЕННОЕ ИСКУССТВО

Подполковник Антон Выбох	
Еще к применению оперативной маневренной группы	17
Автор статьи рассматривает работу командира и его штаба после получения задачи ввести в бой оперативную маневренную группу, обращая внимание на планирование действий этой группы (оценка обстановки, подготовка решения, постановка задач подчиненным, организация взаимодействия, подготовка частей к предстоящему бою, а также материально-техническое обеспечение).	

Полковник Йиржи Кржижек, кандидат военных наук, доцент	
Уничтожение средств ядерного нападения рейдовыми отрядами оперативной маневренной группы	23
Автор статьи разбирает боевые действия рейдовых отрядов при уничтожении средств ядерного нападения противника, их состав, построение боевого порядка и формы маневра. Далее автор обращает внимание на способы высылания этих отрядов, а также на некоторые особенности в подготовке и принятии решения командиром.	

Полковник Ярослав Коларж, кандидат военных наук, доцент	
подполковник Франтишек Коржистек, кандидат военных наук	
К разработке боевых и оперативных документов	27
Авторы реагируют на содержание Приказа Министра Национальной обороны на учебный год, который кроме других задач, приказывает улучшать систему руководства и управления. С этой точки зрения, авторы творчески подходят к разработке боевых и оперативных документов и целую проблематику связывают с научным предвидением в бою и операции. Они обращают внимание на требования к разработке указанных документов, а также на мероприятия к их улучшению.	

Полковник Йосеф Хватил	
К оборудованию АСУ для диалогического способа работы	32
Автор статьи рассматривает подход к пользованию ЭВМ с точки зрения нужд АСУ, к диалогическому способу работы, а также делает выводы из проверки этого способа работы. (Продолжение статьи в № 10 нашего журнала).	
Полковник Милан Новотны, кандидат военных наук, доцент	
Комплексное огневое поражение противника в наступлении	39
Автор статьи разбирает цель комплексного огневого поражения, участие в нем отдельных родов войск, задачи артиллерии в огневом прикрытии выдвижения и развертывания войск, в огневой подготовке к наступлению, а также в огневой поддержке наступления.	
Подполковник Франтишек Барта, кандидат военных наук, доцент	
Артиллерийская разведка в боевых действиях оперативной маневренной группы	44
Автор, на основе статей напечатанных в нашем журнале, разбирает проблематику артиллерийской разведки в ходе боевых действий оперативной маневренной группы. Он обращает внимание на вопросы связанные с требованиями к артиллерийской разведке, к возможностям выполнения этих задач указанной разведкой, а также на главные принципы ее организации в оперативной маневренной группе.	
Подполковник Йосеф Попелка, кандидат военных наук, доцент	
Оперативное и боевое применение войска ПВО	51
Автор статьи проводит анализ новых элементов в применении сил и средств войска ПВО, внесенных качественно новой техникой в организацию и руководство противовоздушной обороны. Он разбирает характеристику отдельных категорий огневых средств с точки зрения ведения огня по высотам, а также их организационного включения. Статья подготавливает новые элементы в принципах боевого и оперативного использования сил и средств войска ПВО.	
Полковник Йосеф Жалковский, кандидат военных наук, доцент	
Инженерное обеспечение действий фронтовой тыловой базы	55
Автор статьи разбирает задачи инженерного обеспечения фронтовой тыловой базы, требования к этому виду обеспечения, возможности выделенных инженерных сил и средств, а также их задачи. В заключении он рассматривает возможную направленность инженерной подготовки частей и подразделений фронтовой тыловой базы.	
Генерал-лейтенант Ладислав Стах полковник Йосеф Ярош	
К планированию системы связи	60
Авторы статьи, исходя из опыта проведенных учений, разбирают цели, задачи и содержание работы в области планирования системы связи. Они обращают внимание на главные этапы ее планирования, т. е. выяснение задачи, оценка обстановки, принятие решения к организации связи, а также разработку отдельных документов.	
Генерал-майор Зденек Яшек	
К танковому и автомобильно-техническому обеспечению объединений . . .	66
Автор статьи, на основе опыта приобретенного на разных учениях, разбирает новый способ организации танкового и автомобильно-технического обеспечения, его специфические вопросы, ответственность отдельных должностных лиц, а также некоторые вопросы эвакуации танковой и автомобильной техники и главные задачи ремонтных частей и подразделений.	
ИЗ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИХ АРМИЙ	
Взаимодействие войск союзных армий в операциях	71
Характерные черты и способы ведения современного общевойскового боя	78